

IV. Revision af Helsingforsoverenskomsten af 1962, Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd i Nordek-samarbejdet.

Parallelt med Embedsmandsudvalget arbejdede under den fhv. finske statsminister K.-A. Fagerholms formandskab den af Nordisk Råds præsidium og statsministrene i oktober 1967 nedsatte Nordisk Organisationskomitee, der havde til opgave at gennemgå de hidtidige erfaringer med Nordisk Råds virksomhed og andre former for nordisk samarbejde og forelægge sådanne forslag til ændringer i Nordisk Råds vedtægt og arbejdsordning, som denne gennemgang måtte give anledning til. Efter at undersøgelserne vedrørende Nordek for alvor var begyndt i sommeren 1968, fik komiteens arbejde et videre perspektiv. Til statsminister- og præsidiemødet i Oslo 19. og 20. oktober 1968 afgav den en foreløbig rapport med forslag til et nordisk ministerråd med én repræsentant for hver regering til at være regeringernes kontaktorgan over for Nordisk Råd.

Ved fællesmødet mellem statsministrene og Nordisk Råds præsidium i Stockholm 4. marts 1969 var det blevet overdraget Embedsmandsudvalget at udarbejde forslag til de institutioner, som kræves for at virkeliggøre Nordek-planen. Dette forslag skulle derpå overleveres til Organisationskomiteen, og udvalget og komiteen skulle i samarbejde udforme den endelige traktattekst.

Da traktatudkastet forelå i juli 1969, udtalte præsidiets i en skrivelse til statsministrene af 12. august, at der burde tildeles Nordisk Råd sådanne funktioner i samarbejdet, som det naturligt tilkommer et parlamentarisk organ at udøve.

En analyse af de herhen hørende problemer blev i en betænkning af 20. oktober 1969, betitlet „Rapport angående Nordiska rådet och Nordek“, af Organisationskomiteen afgivet til statsministrene og rådspræsidiets.

Fællesmødet mellem præsidiets og statsministrene i Stockholm 4. november 1969 bemyndigede yderligere Organisationskomiteen til at udarbejde forslag til et nordisk ministerråd med kompetence for hele det nordiske samarbejdsområde. Betænkningen herom blev under benævnelsen „Rapport

om Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet“ den 10. december 1969 afgivet til statsministrene og præsidiets.

Begge rapporter offentliggjordes i Nordisk Udredningsserie som 1969:20 med titlen „Nordiska samarbejets organisation.“

Revision af Helsingfors-traktaten.

I rapporten om Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd foreslog Organisationskomiteen, at rådets vedtægt, som hidtil var baseret på national lovgivning i de enkelte lande, skulle fæstnes i folkeretlig form. Dette kunne ske ved at optage vedtægten i en revideret udgave af Helsingfors-aftalen af 1962. I denne burde også optages bestemmelser om et nordisk ministerråd. Rapporten mandede derfor ud i en ny tekst til Helsingfors-aftalen, som da skulle være en slags rammetraktat for alt nordisk samarbejde. Ved siden af den kunne specialaftaler fastsætte regler for institutioner og samarbejdsformer på særlige områder: f. eks. økonomien, kulturen, trafikken, arbejdsmarkedet, socialpolitikken.

Ændringer i rådsvedtægten.

Organisationskomiteen anbefalede, at Nordisk Råd ikke blot som hidtil skulle være et initiativtagende og rådgivende organ, men også burde have visse samraskende beføjelser og have mulighed for ved nye aftaler at få pålagt yderligere funktioner. Dets kompetence skulle som hidtil omfatte hele det nordiske samarbejde.

Rekommandationer bør for fremtiden foruden til en eller flere regeringer også kunne rettes til ministerrådet.

I ændringsforslagene til Nordek-traktaten havde organisationskomiteen foreslået en udvidelse af rådets rådgivende funktioner ved at fastsætte, at det obligatorisk skal høres, især vedrørende retningslinierne for det videre samarbejde. Denne bestemmelse gør det nødvendigt, at rådet ret hurtigt kan afgive sine udtalelser, så at beslutningerne ikke forsinkes. For at rådet hurtigt kan træde sammen, foresloges det at lette de nugældende bestemmelser om indkaldelse af